

Sygn. akt VII U 1960/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Jacek Chaciński

Protokolant Starszy Sekretarz sąd. Beata Pełczyńska

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2015 roku w Lublinie

sprawy I. K.

z udziałem zainteresowanego A. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych oddział w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczeń społecznych

na skutek odwołania I. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 30 lipca 2014 roku nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 30 lipca 2014 roku i ustala, że I. K. jako pracownik u płatnika składek A. M. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 kwietnia 2014 roku.

Sygn. akt VII U 1960/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 lipca 2014 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. Inspektorat w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, w zw. z art. 38 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442, z późn. zm.) stwierdził, że I. K. jako pracownik u płatnika składek A. M. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2014 roku (decyzja – k. 41 akta ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła I. K. wnosząc o jej zmianę i objęcie ubezpieczeniem społecznym z tytułu zawartej umowy o pracę. W uzasadnieniu odwołania skarżąca wskazała, iż faktycznie wykonywała pracę u płatnika składek A. M. (1) (odwołanie – k. 2 – 6 akta sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 14 – 16 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił co następuje :

W dniu 8 lipca 2014 roku do Inspektoratu ZUS w Ł. wpłynęła dokumentacja w sprawie wypłaty zasiłku chorobowego dla I. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. (dokumenty – k. 3 – 5 a. ZUS).

Inspektorat ZUS w Ł. z uwagi na krótki okres zatrudnienia ubezpieczonej od 1 kwietnia 2014 roku oraz stosunkowo wysoką podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kontekście przebywania na zwolnieniu lekarskim związanym z ciążą od dnia 8 maja 2014 roku i zachodzące wątpliwości odnośnie faktycznego świadczenia pracy, a tym samym obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym wszczął postępowanie wyjaśniające (pismo – k. 7 – 9 A. ZUS).

Zawiadomienie o wszczęciu postępowania zostało doręczone płatnikowi oraz ubezpieczonej w dniu 14 lipca 2014 roku, zaś strony zostały powiadomione o możliwości czynnego udziału w postępowaniu (potwierdzenia odbioru – k. 11 i 13 a. ZUS).

W odpowiedzi na wszczęte postępowanie wyjaśniające w dniu 17 lipca 2014 roku płatnik składek złożył do organu rentowego wyjaśnienia oraz dokumentację pracowniczą dotyczącą I. K. w skład której wchodziły: kserokopia umowy o pracę z dnia 1 kwietnia 2014 roku zawartej na czas nieokreślony, kserokopia zaświadczenia lekarskiego z dnia 1 kwietnia 2014 roku, z której wynika brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku pracownik biurowy, kserokopia zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, kserokopia kwestionariusza osobowego dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie, wydruki list wypłat z umów o pracę za miesiące od kwietnia do czerwca 2014 roku, wydruki przelewów z rachunku potwierdzające wypłatę wynagrodzenia skarżącej oraz oświadczenie drugiego pracownika firmy potwierdzające wykonywanie pracy przez I. K. (dokumenty – k. 15 – 39 a. ZUS).

Następnie organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 30 lipca 2014 roku w uzasadnieniu której wskazał, iż w jego opinii brak dowodów potwierdzających faktyczne świadczenie pracy przez skarżącą, przyznanie stosunkowo wysokiego wynagrodzenia w kontekście krótkiego okresu zatrudnienia, a także brak udowodnienia celowości zatrudnienia pracownika na danym stanowisku wskazuje na pozorne zawarcie umowy o pracę. Wobec powyższego w/w decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. Inspektorat w Ł. stwierdził, że I. K. jako pracownik u płatnika składek A. M. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2014 roku (decyzja – k. 41 – 46 a. ZUS).

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS oraz dowody osobowe w postaci zeznań ubezpieczonej I. K. (protokół – k. 33 v. – 34, 101 – 101 v. 129 v.a.s.), zainteresowanego A. M. (1) (protokół – k. 34 v., 101 oraz 129 v. – 130 a.s.) oraz zeznań świadków: J. K. (protokół – k. 35 v. a.s.), I. M. (protokół – k. 35 v. – 36 a.s.) i M. L. (1) (protokół – k. 36 a.s.).

I. K. w dniu 1 kwietnia 2014 roku na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony została zatrudniona przez A. M. (1) w jego firmie na stanowisku pracownik biurowy, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownik biurowy za wynagrodzeniem 5700 zł brutto miesięcznie (umowa o pracę – k. 10 a.s.).

A. M. (1) prowadzi działalność gospodarczą zajmującą się handlem maszynami rolniczymi oraz transportem międzynarodowym od około 9 lat. Zainteresowany proces rekrutacji na wolne stanowisko w swojej firmie prowadził poprzez zamieszczenie ogłoszenia w gazecie regionalnej - (...) (zeznania zainteresowanego – k. 34 v. – 35, 101 oraz 129 – 130 a.s., zeznania ubezpieczonej – k. 33 v. – 34 v. oraz 129 a.s.).

Motywy zatrudnienia I. K. przez zainteresowanego była dobra znajomość przez ubezpieczoną języka angielskiego oraz znajomość w stopniu komunikatywnym języka niemieckiego i rosyjskiego, a nadto znajomość rynku sprzętu rolniczego oraz umiejętność posługiwania się komputerem (zeznania zainteresowanego – k. 34 v. – 35 oraz 129 – 130 a.s., zeznania ubezpieczonej – k. 33 v. – 34 v. a.s. oraz 129 a.s.).

Do obowiązków skarżącej zatrudnionej jako pracownik biurowy należało szukanie ogłoszeń i rezerwacja maszyn rolniczych w zagranicznych serwisach ogłoszeniowych, sprzedaż pośrednia i bezpośrednia maszyn, wszelkie prace

biurowe z tym związane oraz pomoc w dziale transportu międzynarodowego prowadzonego przez firmę płatnika. I. K. świadczyła pracę w siedzibie firmy, w pełnym wymiarze czasu pracy, w godzinach od 8.00 do 16.00, gdzie podpisywała listę obecności. Skarżąca otrzymała od pracodawcy telefon służbowy oraz tablet. Do obowiązków I. K. należało również umieszczanie ogłoszeń o sprzedaży maszyn na portalach: (...), (...), (...). Wnioskodawczyni swoją pracę często wykonywała w godzinach nadliczbowych. Zdarzały się również sytuacje w których zainteresowany dzwonił do ubezpieczonej z Francji w godzinach wieczornych celem wykonania dla niego rezerwacji hotelu (zeznania zainteresowanego – k. 34 v. – 35 oraz 129 – 130 a.s., zeznania ubezpieczonej – k. 33 v. – 34 v. a.s. oraz 129 a.s., zeznania świadka J. K. – k. 35 v. a.s., zeznania świadka I. M. – k. 35 v. 36 a.s., zeznania świadka M. L. (1) – k. 36 a.s., zakres obowiązków pracownika – k. 9 a.s., lista obecności i czasu pracy pracowników – k. 11 – 12 a.s.).

W dniu zawarcia umowy o pracę z zainteresowanym, I. K. wiedziała, że jest w ciąży o czym jednak nie poinformowała pracodawcy. Skarżąca od dnia 8 maja 2014 roku przebywała na zwolnieniu lekarskim, zaś w dniu (...) urodziła dziecko. Następnie po zakończonym urlopie macierzyńskim wróciła do pracy w dniu 20 września 2015 roku (zeznania zainteresowanego – k. 34 v. – 35 oraz 129 – 130 a.s., zeznania ubezpieczonej – k. 33 v. – 34 v. a.s. oraz 129 a.s.).

W dniu 7 kwietnia 2014 r. A. M. (1) zatrudnił także M. L. (1) najpierw na podstawie umowy a okres próbny a następnie od 8 lipca 2014 r na czas nieokreślony na stanowisku zarządzającego Transportem z wynagrodzeniem 1680 zł (umowa o pracę k.7, zeznania M. L. k.36).

W 2013 r. przychody A. M. (1) z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wyniosły 2195665,67 zł. Uzyskał on w w/w roku dochód w kwocie 102217,02 zł. W 2014 przychód znacząco wzrósł do kwoty 3787339,92 zł. W związku z wykazanymi kosztami uzyskania przychodu w kwocie 4078776,18 zł. podatnik poniósł stratę w kwocie 291 436,26 zł (zeznania podatkowe za 2013 i 2014 r., k.108 i 112). Szczegółowe dane dotyczące struktury przychodów i wydatków obrazuje księga przychodów i rozchodów za 2013 i 2014 r. k.104, koperta).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o powołane dowody. Zgromadzone dokumenty potwierdzają zawarcie umowy o pracę oraz spełnienie przez zatrudnioną formalnych wymogów do podjęcia zatrudnienia. W zestawieniu ze spójnymi, logicznymi i konsekwentnymi zeznaniami wnioskodawczyni, zainteresowanego oraz świadków pozwalają na ustalenie, że I. K. faktycznie świadczyła pracę na rzecz A. M. (1) w okresie od dnia 1 kwietnia 2014 roku. Przedstawione przez zainteresowanego powody zatrudnienia wnioskodawczyni na tle specyfiki prowadzonej działalności są wiarygodne. Złożone przez świadków zeznania są zgodne z zeznaniami stron. W tym zakresie Sąd obdarzył walorem wiarygodności również zeznania świadka J. K. – męża ubezpieczonej. Podkreślenia wymaga, że zainteresowany nie zatrudnił jedynie I. K. ale także M. L. (1), której zatrudnienie nie jest kwestionowane i która zeznała, że była świadkiem wykonywania przez wnioskodawczynię pracy. Zatrudnienie w/w świadczy o tym, że A. M. był realnie zainteresowany zatrudnieniem pracowników na podstawie umowy o pracę. Sąd Okręgowy dostrzega różnicę w wysokości wynagrodzenia między obu pracownikami i odniesie się do tego w dalszej części uzasadnienia.

Przedstawione przez płatnika dokumenty w postaci faktur za przeprowadzone transakcje sprzedaży maszyn rolniczych świadczą o rzeczywistym prowadzeniu przez niego działalności w tym zakresie oraz wskazują pośrednio o możliwościach zainteresowanego do zatrudnienia wnioskodawczyni na podstawie kwestionowanej przez organ rentowy umowy o pracę. Uzyskana przez A. M. strata z tytułu działalności gospodarczej w 2014 r. w realiach niniejszej sprawy nie stanowi okoliczności na podstawie której można by wyciągnąć wniosek o pozorności zatrudnienia wnioskodawczyni. Niewątpliwym jest, że przychody zainteresowanego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej były wysokie i znacząco wzrosły w porównaniu do 2013 r. Uzyskana zaś strata wynika z zakupów maszyn i innych materiałów, co obrazuje księga przychodów i rozchodów. Zainteresowany jest zatem prosperującym na rynku przedsiębiorcą prowadzącym od lat rzeczywistą działalność gospodarczą.

Stwierdzić również należy, iż organ rentowy nie przedstawił dowodów na potwierdzenie pozorności zawartej między płatnikiem i skarżącą umowy. Z tych też przyczyn, wszystkim powyższym dowodom Sąd dał wiarę w całości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie I. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11, art. 12 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 roku, poz. 121 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne będące pracownikami w okresie od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Stosownie do treści art. 22 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem.

Obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym dotyczy więc wyłącznie pracowników faktycznie wykonujących zatrudnienie w ramach ważnego stosunku pracy.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor. Pozorność jest wadą oświadczenia woli polegającą na świadomej, a przy tym ujawnionej wobec adresata i przez niego aprobowanej niezgodności pomiędzy treścią złożonego oświadczenia woli, dostępną dla innych uczestników obrotu, a rzeczywistą wolą osoby składającej to oświadczenie.

W wyroku z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie II UK 321/04 (opubl. OSNAP 2006 r., Nr 11-12, poz. 190) Sąd Najwyższy wskazał, że „umowę o pracę uważa się za zawartą dla pozor (art. 83 § 1 k.c.), jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy” (podobnie wyrok SN z dnia 12 maja 2011 roku w sprawie II UK 20/11 LEX nr 885004). Przy czym pozorność umowy o pracę (art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p.) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę (wyrok SN z dnia 5 października 2006 r. sygn. akt I UK 120/06 opubl. OSNP 2007/19-20/294, wyrok SN z dnia 8 lipca 2009 r. sygn. akt I UK 43/09 LEX nr 529772). „Podleganie ubezpieczeniu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę (wyrok SN z dnia 19 października 2007 r. sygn. akt II UK 56/07, LEX nr 376433).

Organ rentowy, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego może zakwestionować złożone dokumenty, jeżeli strony umowy o pracęowały fikcyjne oświadczenia woli (por. wyrok SN z dnia 18 stycznia 2010 roku w sprawie II UK 149/09, LEX nr 577848). Zawarcie umowy o pracę dla pozor nie może bowiem rodzić skutków prawnych i stanowić podstawy do objęcia takiej osoby ubezpieczeniem społecznym pracowników.

Należy jednocześnie zwrócić uwagę na wyrok Sadu Najwyższego z dnia 30 września 2008 roku sygn. akt II UK 385/07 (LEX nr 741082), w którym stwierdzono, że nie ma na celu obejścia prawa dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie jest obejściem prawa. Sama chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego jako motywacja do podjęcia zatrudnienia nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, podobnie jak inne cele stawiane sobie przez osoby zawierające umowy o pracę, takie jak na przykład chęć uzyskania środków utrzymania.

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę ustaleń faktycznych niniejszej sprawy należy wskazać, że umowa o pracę z dnia 1 kwietnia 2014 roku była w praktyce wykonywana. Wnioskodawczyni świadczyła pracę w biurze firmy (...) – A. M. (1) polegającą na szukaniu ogłoszeń i rezerwacji maszyn rolniczych w zagranicznych serwisach ogłoszeniowych, sprzedaży pośredniej i bezpośredniej maszyn oraz wszelkich pracach biurowych z tym związanych. Za wykonane czynności otrzymała wynagrodzenie. Należy zatem uznać, że obydwie strony realizowały zawartą umowę.

Podkreślenia wymaga, że to na organie rentowym spoczywa ciężar dowodu, że umowa o pracę była czynnością prawną pozorną (zob. n.p. wyrok S.A. w Białymstoku z dnia 28 maja 2015 r.(III AUa 1722/14).

Materiał dowodowy zebrany w sprawie nie dawał Sądowi Okręgowemu podstaw do przyjęcia takiej pozorności i co za tym idzie podstaw do przyjęcia, że wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

Wynagrodzenie wnioskodawczyni było rzeczywiście wysokie (odbiegało znacznie od wynagrodzenia M. L.).

Wątpliwości organu rentowego co do wysokości wynagrodzenia mogłyby być ewentualnie podstawą do przyjęcia, że umowa o pracę była częściowo nieważna na podstawie art.58 k.c. w zakresie wysokości wynagrodzenia. Obligowałyby to organ rentowy do wskazania w treści decyzji właściwej według niego podstawy wymiaru składek. Skoro jednak przedmiotem decyzji organu rentowego było samo podleganie ubezpieczeniom społecznym i to z powołaniem się na pozorność czynności prawnej (art.83 k.c.) to Sąd Okręgowy nie mógł wyjść poza treść i zakres decyzji i kreować określoną podstawę wymiaru składek, tym bardziej, że organ rentowy konsekwentnie stał na stanowisku niewykonywania przez wnioskodawczynię pracy.

Powyzsze uzasadnia uwzględnienie odwołania poprzez zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że I. K. jako pracownik u płatnika składek A. M. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2014 roku.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie powołanych przepisów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.